

**Uunga siunnersuut: Kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut
ilagiillu sinniisaannut qinersisarnerit pillugit
Inatsisartut inatsisaat nr. x, xx.xx 2012-imeersoq**

pillugu

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Suliarinninnermini Inatsisinut Ataatsimiititaliap ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Isak Hammond, Inuit Ataqtigiit, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Justus Hansen, Demokraatit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Doris Jakobsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Kristian Jeremiassen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Juliane Henningsen, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Harald Bianco, Inuit Ataqtigiit

1. Siunnersuutip imarisaa

Inatsisissatut siunnersuutip pingaarnertut sammisai nassuiaatitaani nalinginnaasuni imm. 2.2-mi nassuiaatigineqarput.

2. Paasissutissat ataatsimiititaliap inatsisissatut siunnersuummik suliarinninnerani ilanngussat

Siunnersuut tusarniaassutigineqarsimavoq. Piffissap tusarniaaffissatut killiliussap qaangiunnerani, Kanukokamit kommuninillu tusarniaanermut akissutinik Naalakkersuisut tigusaqarsimangillat, pissutsit arlallit siunnersuummut pingaarutillit eqqartuiffiginissaannut suli piffissamik pisariaqartitsisoqarmat. Kanukokamit kommuninillu tusarniaanermut akissutinik arlallinnik Inatsisinut Ataatsimiititaliap tamatuma kingorna tigusaqarpoq.

Aammattaaq Kanukoka ataatsimiititaliamut sassartinneqarsimavoq.

Kanukokamit kommuninillu isummat saqqummiunneqartut eqikkarnerinik Naalakkersuisut allakkiatigut Inatsisinut Ataatsimiititaliamit nassinneqarput, Naalakkersuisullu taakku pillugit oqaasaqaateqarnissaannik qinnuteqarfigalugit. Allakkiaq Naalakkersuisullu akissuteqaataat isumaliutissiissummut uunga ilanngussatut 1-itut 2-tullu ikkunneqarput.

3. Inatsisinut Ataatsimiititaliap oqaaseqaatai

Ajornartorsiutit, Kanukokamit kommuninillu, kiisalu Naalakkersuisut saqqummiussissutaani, qaqqinneqartut arlallit, Inatsinut Ataatsimiititaliap malittuani samminiarpai.

3.1. Kommunimut qinersisinnaatitaanerup killilerneqarnera.

Danmarkimi innuttaasuseqanngitsunut kommuninut qinersisinnaanerinut piumasaqaataasut siunnersuutikkut sukannernerulersinneqarput.

Innuttaasut Danmarkimi innuttaasuseqanngitsut maani najugaqartut naalagaaffiup iluani ukiuni pingasuni najugaqareersimagunik, qinersinissaq minnerpaamik qaammatit arfinillit sioqqullugit nunatsinni aalajangersimasumik najugaqarsimagunik, maleruagassat maannamut atuuttut malillugit kommuninut qinersisinnaatitaapput.

Nunani avannarlerni innuttaasuseqartunut tunngatillugu, qinersinissaq sioqqullugu minnerpaamik ukiuni pingasuni nunatsinni aalajangersimasumik ataannartumillu najugaqarsimanissamik piumasaqaatitaqarnermigut siunnersuut sukaterinermik nassataqarpoq.

Nunani avannarlerni innuttaasuseqanngitsut, qanorluunniit sivisutigisumik nunatsinni najugaqarsimagaluarunik, siunnersuut aqqutigalugu kommuninut qinersisinnaatitaanissamut mat-tunneqarluinnarput.

Sanaartornissamut ukiuni arlalinni ingerlanneqartussamut atatillugu nunanit allanit amerla-soorsuullutik suliarlorlutik nunamut maanga nuullutik tikerartussanut naleqqiullutik innuttaasut najugaqavissut ikinnerussuteqaleratarsinnaanerit pinaveersaartinniarlugu inatsisip nas-suiaatitai malillugit sukaterinissaq siunnersuummi siunertaavoq. Maannakkut nunatsinni inuit kommuninut qinersisinnaatitaasut 44.000-it missilioraat inatsisip nassuiaatitaani paasissutis-siissutigineqarpoq, piumasaqaatilli sukaternissaat Naalakkersuisunit pisariaqartutut nalilerne-qarpoq.

Siunnersuutip taamatut iluseqarluni inunnut Danmarkimi innuttaasuseqanngitsunut, ukiunili arlaqartuni nunatsinni najugaqarsimasunut, nunamullu ilisimasanik, sulinermik akileraaruti-nillu tunniussisimasunut naammaginangitsumik sunniuteqarnera, Kanukokamit tassunga tunngatillugu oqaatigineqarpoq. Taakku inuit qinersisinnaatitaanertik annaasavaat. Siunnersuut nunat avannarliit akornanni ileqquusumik atorunnaartitsisutut Kanukokap tungaanit aamma tikkuarneqarpoq, tassami nunani avannarlerni innuttaasut nunani avannarlerni allani sivisuumik najugaqarsimanissamik piumasaqaatitaqanngitsumik nunani avannarlerni kommu-ninut qinersisinnaatitaapput. Taamaammatt siunnersuutip siunertaa allatut iliorluni anguniar-neqarnissaa Kanukokamit kaammattuutigineqarpoq.

Europamiut isumaqatigiissutaat (Den Europæiske konvention) 5. februar 1992-imeersoq nunani allamiut naalakkersuinikkut najukkami suliaqarsinnaanerannut atatillugu, naalagaaffiit akuersisut nunanut allamiunut tunngatillugu, pineqartorlu qinersinissaq sioqqullugu ukiuni tallimani inatsisit naapertorlugit nunami najugaqarsimappat sumiiffimmi nunaqqavissut naligalugit qinersisinnaatitaanermut qinigassanngortissinnaanermullu pisinnaatitaaffilissallugit najukkami oqartussaasut pisussaaffilerpai. Isumaqatigiissut pineqartoq Danmarkimit akuersisutigineqarnikuuvoq, kisianni nunatsinnut tunngatillugu nangaanartoqartillugu. Inatsisartut isumaqatigiissummik saqqummiussivigineqarnikuunngillat, taamaattumillu nunatta qanoq annertutigisumik akuutinneqarnissanik isummernissamut periarfissaqarsimanatik.

Isumaqatigiissut – soorlu aamma Europami naalagaaffiit akornanni inuit pisinnaatitaaffii pilugit isumaqatigiissut (Den Europæiske menneskerettighedskommission) taamaattoq – Europarådikkoorlugu tamat oqartussaaqataanerat inuit pisinnaatitaaffiilu siuarsarniarlugit sorsunnersuup kingulliup kingorna isumaqatigiissusiaavoq.

Inatsisissatut siunnersuut taamatut iluseqarluni akuerineqassappat, nunarput isumaqatigiissummut ilaatinneqarnissamut mattunneqassaaq. Akerlinganilli nunani avannarlerni innuttaasuseqanngitsunut taamaallaat qinersinissaq sioqqullugu ukiuni tallimani aalajangersimasumik ataannartumillu nunatsinni najugaqarsimanissamik piumasaqaateqarnermik sukaterineq taamaallaat kinguneqassappat, tamanna atuutissanngilaq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliaq tamanna aallaavigalugu, Nuummi saviminissarsiorfimmik pilersiteratarsinnaanermut atatillugu sanaartornissap Maniitsumilu aluminiummik aatsiterivissamik pilersiteratarsinnaanermut atatillugu sanaartornissap, ukiut tallimat sinningaatsiarlugit ingerlanissaat Naalakkersuisunit naatsorsuutigineqarnersoq, Naalakkersuisunit apeqquteqaateqarpoq, taamaanngippallu siunertamut Naalakkersuisunit erseqqissarneqartumut kiisalu inuit ukiuni amerlasuuni najukkami innuttaaqataasimasut tamat oqartussaaqataanerannut peqataanissaannut mattussinnginnissamik iluaqusiisussamik, ukiunik tallimanik piumasaqaateqar-neq oqimaqatigiissaakkamik iluarsisutitut Naalakkersuisunit isigineqarnersoq.

Apeqqutinut 9-mut 10-mullu Naalakkersuisunit akissuteqaatit Inatsisinut Ataatsimiititaliamit innersuussutigineqarput, innuttaasunut nunanit avannarlerninngaaniinngitsunut ukiuni tallimani atasuinnarmik najugaqarsimanissamik piumasaqarneq, siunnersuutip siunertaanik angusaqarnissamut naammannersut nalilissallugu Naalakkersuisut naammattunik misilittagaqanngitsut, ilaatigut tassani erserpoq. Sanaartornermi nunanit allanit suleqataasut qanoq amerlatigisut kingorna ingerlatsinermi ingerlaqqiinnassanersut, Naalakkersuisunit nalilerneqarsinnaanngilaq.

Tamatumunnga atatillugu ataatsimiititaliap oqaatigissavaa “Kalaallit Nunaanni ingerlatassanik annertuunik piviusunngortitsinissamut sinaakkutissatut atugassarititaasut pillugit nasuiaammi” (UPA 2012/50) ersermat, suliassat marluusut (Nuummi saviminissarsiorfissap Maniitsumilu aluminiuliorfissap) ataatsikkut sanaartorneqarnerisigut suliffissanik 4.700-ut pallillugit amerlassusilinnik tapiisuteqarnissaat, ingerlatsinerullu nalaani suliffiit 1650-it misaaniissasut ilimanartuq. Saviminissarsiorfissamik sanaartornerup ukiunik pingasunik, kiisalu aluminiuliorfissamik sanaartornerup ukiut tallimat - arfineq marlullu akornanni sivi-sussuseqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Sanaartornerup nalaani sulisussanik naammattumik piginnaasalinnik annertuumik amigaateqartoqassaaq. Amigaateqarneq, sulisussanik amerlasuunik avataaneersunik atuinissamik pisariaqalersitsisussaaq. Tamatuma akerlianik ingerlatsinermi amigaateqarneq annikinnerussaaq. Taamaattorli piffissami qanoq sivisutiginersumi sulisunik avataaneersunik atuinissaaq pinngitsoorneqarsinnaassanngilaq.

Ingerlaatsinerup nalaani Nuummi Maniitsumilu sulisut pingajorarterutaat kalaallinik inuttalernerqarpata, pilersaarutini marluusuni avataanit suliartortut inuit 1.100-ut missaannik taamaallaat amerlassuseqassapput. Tamanna Kommuneqarfik Sermersuumi qinersisinnaasunut 16.000-it missaannik amerlassusilinnut Qeqqatalu kommuniani qinersisinnaasunut 7.000-it missaanni amerlassusilinnut naleqqiullugu isigineqassaaq.

Nunani avannarlerni innuttaassuseqanngitsunik maani najugalinnik kommunimut qinersisinaatitaanerannik atorunnaarsitsinermik (aamma nunani avannarlerni innuttaassuseqartunik danskiunngitsunik kommunimut qinersisinnaanermik killiliinermik) oqaatigineqareersutut najugaqavissut, nunanit allanit suliartorlutik nuuttunut naleqqiullutik, ikinnerussuteqalernissaasa pinaveersaartinneqarnissaa Naalakkersuisunit siunertarineqarpoq, inatsisissatut siunner-suutip nassuiaatitaani nalinginnaasuni imm. 2.2. malugiuk:

“Sumiiffinni innuttaasut nunanit allanit suliartorlutik annertunerusumik nuuttoqarneratigut ikinnerussuteqalersinnaassannginnera qinersisinnaanermi piumasaqaatinik sukannerulersitsinermik siunnersuuteqarnikkut anguniarneqarpoq. Assersuutigineqarsinnaavoq Nuummi saviminiliassamik puaaffeqalissappat, Maniitsumi aluminiuumimik aatsitsiviliortoqassappat imaluunniit nunatta avannaani uuliasiornermik suliaqartoqarnerani. Assigisaanik suliaqartoqarneratigut sanaartornikkut suliaqarnerit siunissami ukiunik arlalissuarnik sivi-sussuseqarnissaa ilimagisariaqarpoq..”

Suliniutinut marluusunut avataanit tikisitanik sulisussanik atorfissaqartitsinerup Naalakkersuisunit nassuiaatigineqarnera naapertorlugu, nunanit avannarlerneersuunngitsunut ukiuni tallimani atasuinnarmik najugaqarsimanissamik piumasaqaat eqqunneqassappat, imak annertutigissanngilaq najugaqavissut kommunalbestyrelsinut qinersinermi ikinnerussuteqalersinnaallu-

tik. Tassami taamatut piunasaqaateqartoqanngikkaluarpalluunniit, innuttaasut najugaqavissut ikinnerussuteqalernissamut ulorianartorsiornersut apeqqutaavoq.

Tassunga ilaavoq, suliaassani angisoorsuarni illuliortiterneq sanaartornerlu pillugit Inatsisartut inatsisaattut siunnersuummi (UKA 2012/110) inatsisip nassuiaatitaani ima allassimavoq:

Nunani allamioq Kalaallit Nunaanni ukiuni arfineq marlunni inatsisit naapertorlugit najugaqarsimappat, piffissamilu pineqartumi tamarmiusumi sulineq inuussutissarsiornerlu pissutigalugit najugaqarnissamut akuersissummik peqarsimalluni, tak. nunani allamiut pillugit inatsimmi Kalaallit Nunaannut atuuttumi § 9, imm. 2, nr.3, suleriaaseq aallaavigalugu nunani allamioq [nunani allamiut pillugit inatsimmi Kalaallit Nunaannut atuuttumi] § 11, imm. 4 naapertorlugu ataavartumik najugaqarnissamut akuersissummik angusaqarsinnaavoq. Najugaqarnissamut akuersissummut tunngaviusoq ukiuni arfineq marlunni tamarmiusuni pingaarnerusutigut allanngor-simassanngilaq, soorlu aamma piffissami killiligaanngitsumik najugaqarnissamut akuersissummik pissarsinissamut piunasaqaatit sinneri eqqortinneqarsimasussasut.

Suleriaatsip immikkut ittup tamatuma nunani allamiunut suliniummi angisuumi sanaartornerup nalaani sulilernerlut atillugu najugaqarnissamut akuersissummik tunineqartunut atuunnissaa siunertaanngilaq. Pineqartoq tassaassaaq najugaqarneq, suliniummi angisuumi sanaartornerup nalaanut piffissap tungaatigut killilersimaneqartoq. Nunani allamiut ataasiakkaat Kalaallit Nunaanni ataavartumik najugaqarnissartik anguniarlugu Kalaallit Nunaannukartarnissaat siunertaanngilaq. Siunniunneqartutut najugaqarnerat najugaqarnerugallarnertut issaaq. Suliniutitut tamakkununga sanaartornerit ingerlanneranni ukiunik marlunniit tallimanut sivilissuseqartuni paarlakaajaannermik aqqissuussinernut atillugu qaammatinik 6-12-inik sivilissusilimmik najugaqartarnerit pineqarput. Tamatuma pissutigisaata assigisaanik pissuteqarluni taamatut najugaqarnissamik akuersissut katissimasanut meeqqanillu ilaqutariittut kattussisoqarsinnaanngilaq. (Ataatsimii-titaliap erseqqissaataa)

Paasissutissat taakku ilumoorpata, nunatsinni suliaassani annertuuni sulisorineqartut nunani avannarlerni innuttaassuseqanngitsut, ullumikkut maleruagassat atuuttut malillugit nalinginnaasumik kommunimut qinersisinnaanissaminnut periarfissaqanngereerput. Tassami nunani avannarlerni innuttaasuseqanngitsut **Naalagaaffimmi minnerpaamik ukiuni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimagunik, qinersinissarlu sioqqullugu qaammatini arfinilinni nunatsinni aalajangersimasumik najugaqarsimagunik** aatsaat kommunimut qinersinnaatitaaneq angussavaat.

Kommuninut qinersisinnaanermut piumasaqaatinik atuuttunik sukaterinissaq ilumut pisariaqartinneqarneris, tamakku tunuliaqutaralugit qularnartutut isikkoqarpoq.

Naalakkersuisut siunnersuutaat allanngortinnagu akuersissutigineqassappat, angutip arnarluunniit nunat avannarliit arlaanni innuttaassuseqanngitsup nunatsinni najugaqalersimasup, inuiaqatigiinnullu akuulersimasup, nunamilu maani inuusunik perortunillu qitornallip, qinersisinnaatitaanini annaassavaa najukkamilu akuuffigisamini, tamat oqartussaaqataaneranni pisinnaatitaaffeqaleqinngisaannassalluni.

Innutaaqataalersut nutaat piffissami aalajangersimasumi nunami najugaqareersut najukkami tamat oqartussaaqataanerannut akuutinneqarneri, namminerminnaanngitsup aammali inuiaqatigiinnut nalituujusinnaavoq. Naleqqussarnissamut inuiaqatigiinnullu akuulernissamut – inuiaqatigiinni akuuffigilikkani akisussaaqataanermik tigusinissamut kaammattuutitut isigineqarsinnaavoq. Soorlu tamanna inuiaqatigiinni pisinnaatitaaffilinnut A-nut, kiisalu killilimmik pisinnaatitaaffilinnut B-nut, aggornilinnik innuttaqartuni takuneqartartoq, inuttut atukkat naliinginnerisa nassatarisaanik saqitsaattoqalersinnaaneranut pinaveersaatitut aamma isigineqarsinnaavoq.

Inuiaqatigiit innuttaasunut nutaanut ammaassineri; inuit avataaneersut nunatsinni akuulersinissaat unammillernartoqartuassaaq, amerlassutsimikkut kalaallit sungiusimasaannit allarluinnaaneri nunaniillu amerlasuutigut uagut kulturitsinnit allaanerulluinnartumik kulturilinnik, sulisussanik eqqussuinerup ajornartorsiutit nassatarisassai ataatsimiititaliap tappiiffiginngilai.

Taamaattorli inuit tamat oqartussaaqataanerannik annikillisaaniarluni alloriarnerit tamarmik, mianersorluinnarluni tunuarsimaarlunilu alloriutigisariaqarput.

Kommuninut qinersisinnaanerup annikillisarinnisaanik siunnersuutip ataatsimiititaliaq assorsuaq isumaliutissippaa.

Qinersisinnaatitaanermut piumasaqaatit ullumikkut atuuttut ingerlatiinnarneqarnissaat, ataatsimiititaliap isumaqatigiittup kissaatigaa. Ataatsimiititaliaq tamanna naapertorlugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussivoq.

3.2. Sumiiffiit sinniisuutitaqartinneqarnerat.

Ikaarsaariarnermi nunami sumiiffiup sinniisaatut kommunalbestyrelsinut ilaasortaataqarnermik aaqquissuussaq inatsisissatut siunnersuummi ingerlateqqinneqarpoq. Taamaasilluni kommuniusimasut tamarmik minnerpaamik ataatsimik nunami sumiiffiup sinniisaatut kommunalbestyrelsimi ilaasortaataqassasut, inatsisissatut siunnersuummi § 45, imm. 4-ami aalajangigaavoq. Qinigassanngortittoq partiimit/qinigassanngorteqatigiinnit anginerpaameersoq

amerlanerpaanik qinerneqarsimasooq kommuniusimasumit sumiiffiup sinniisaatut inissinneqassaaq (tamanna qinigassanngortittoq attaviitsoq partiit qinigassanngorteqatigiilluunniit qinersisaannit amerlanerusunik qinersiseqarsimanngippat). Kommuniusimasuni sumiiffiup sinniisaatut inissinneqartussaaq qinigassanngortittut allattorsimaffianni ilaassaaq, kommuniusimasumilu aalajangersimasumik najugaqassalluni. Kommuniusimasumi sumiiffiup sinniisaatut kommunalbestyrelsimut ilaasortaasooq, kommuniusimasumit allamut nuunnermigut, tamanna borgmesteritut borgmesterilluunniit tulliatut atuuffimmuut nuunneq siunertaqanngippat, qinigaasinnaasutsini annaassavaa, inatsisissatut siunnersuummi §§ 55-56 naapertorlugit.

Sumiiffiup sinniisaatut ilaasortaatitsisarnermik aaqqissuussinerup ingerlatiinnarneqarnissaa, Qaasuitsup Kommuniani komunalbestyrelsimut Kommuneqarfik Sermersuumilu kommunalbestyrelsimut kissaatigineqanngilaq. Aaqqissuussineq kommuniusimasuni piviusut tunngavigalugit naalackersuinikkut tamallu oqartussaaqataanerannut annertusaaasimanngitsutut Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsimut nalilerneqarpoq. Aaqqissuussinerli attatiinnarneqassappat pinngitsoorani najugaqartussaatitaanermik piunasaqaateqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa kommunalbestyrelsimut kissaatigineqarpoq, qinikkanik najukkamut pituttuinerup sumut iluaqutaanera kommunalbestyrelsimut takujuminaatsinneqarmat, aaqqissuussaanikkullu iluarsartuusseqqinnermi najugaqarnissamut piunasaqaat kommunalbestyrelsimut siunertaasumut akerliusutut isigineqarmat: kommunit (kommunerujussuit) nutaat ataasiusutut saqqummertarnissaannut atatillugu. Sumiiffiup sinniisaanik aaqqissuussineq ingerlateqqinneqassappat, kommuninut pituttuisariaqannginnissaa, Kommune Kujallermi amerlanerussuteqartunit isumaqarfigineqarpoq. Naalackersuinikkut suliaqartumik illoqarfiit aallartitaqarnerannut sumiiffiup sinniisuanik aaqqissuussineq isumannaarinnittuusooq, taamaalillutik innuttaasut najukkami kommunalbestyrelsimut ilaasortamik naapitsinissamut periarfissaqarlu-tik, Qeqqata Kommunianit paasissutissiissutigineqarpoq. Siunertanilli atuuffinnillu ersaris-saanissaaq kommunimit maqaasineqarsimavoq.

Kommunit oqariartuutaat innersuusutigalugit sumiiffiup sinniisaanik ilaasortaatitaqartarnermik aaqqissuussinerup ingerlateqqinneqannginnissaa Kanukokap innersuusutigisinaanngikka, Kanukokamit nalunaarutigineqarpoq.

Kommunerujussuarni nutaani kommuniusimasut annertunerusumik sunniuteqalernissaannut allatut annerusumik iluaquusiinani - aaqqissuussaanermik iluarsartuusseqqinnermi siunertar-neqartunut aaqqissuussineq naapertuutinnngitsutut, kommunerujussuullu ataasiunissaanik kisaateqarnermut akerliusuusutut, tassunga atatillugu Kanukokamit tikkuarneqarpoq. Najukkami aallartitaq ataaseq arlallilluunniit ikitsoralaannguanik qinersiseqartillugit, tamat oqartus-saaqataaneranni akerleriinnernik pilersitseqqajaasartooq, taamaalillunilu kommunalbestyrelsip katitigaanerata kommunerujussuarmi naalackersuinikkut pissaanerup inissisimaneranik taku-titsisuunngitsuusoq, Kanukokamit aamma tikkuarneqarpoq.

Taamaattorli sumiiffiup sinniisoqarnermik aqqissuussineq attatiinnarneqassappat, najugaqartussaataitanermik piunasaqaateqarnerup atorunnaarsinneqarnissaanik Kommuneqarfik Sermersuumit kaammattuuteqarneq, taamattaq aqqissuussap siunertaanik sumiiffimmiillu aallartitat atuuffiinik erseqqissaanissamik Qeqqata kommuniata kaammattuutaa Kanukokamit taparserneqarpoq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Kanukokap kommunillu isummersuutaannut qulaani taaneqartunut Naalakkersuisut oqaaseqaataannik pissarsiniarsimavoq. Naalakkersuisut akissumminni oqaatigaat Naalakkersuisut inatsisissatut siunnersuummik suliaqarnerminni UPA2011/38-ip ("Kalaallit Nunaanni aqqissuuseqqinnerup kingorna kommuniusimasut tamarmik minnerpaamik qinikkamik ataatsimik nunami sumiiffiup sinniisaatut kommunalbestyrelsini ilaasortaataitaqarnissaat anguniarlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut") suliarineqarnerani Inatsisartut tunngaviumik isummernerat malissimagaat.

Tassunga atatillugu Inatsisinut Ataatsimiititaliap oqaatigissavaa apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnermi Suleriaatsimi § 36, imm. 4 malillugu inatsisartut oqaaseqaateqarneratigut tunngaviumik aalajangertoqanngimmat. Apeqqutaat aallaavigalugu oqallinnerulli taamaattoq takutippaa Inatsisartuni amerlanerussuteqartut sumiiffinnit sinniisuutitaqarnermik aqqissuusinerup ingerlatiinnarneqarnissaa kissaatigigaat, kiisalu Nunami namminermi pissutsinut, Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisup neriorsuutigalugu kommuninut qinersarneq pillugu inatsisissap nutaap suliarineqarnerani isummat partiit saqqummiussaata isiginiarneqarumaartut. Neriorsuut tamanna Naalakkersuisut naammassivaat.

Ataatsimiititaliap oqaatigissavaa sumiiffiit sinniisuutitaqarnerannik aqqissuussineq eqqunneqarmat kommunit kattussorneqarneranni ikaarsaariarnermut aqqissuussinermut atatillugu Aqqissuusseqqinnissaq pillugu Inatsisartut ataatsimiititaliarigallagaata taamatut kissaateqarnera tunngavigalugu.¹ Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut taamanikkut isumaqarsimapput taamanikkut kommuniusimasut kommunerujussuit nutaat kommunalbestyrelsiini sinniisuutitaqarnissaat qularnaarneqassasoq. 2008-imi kommuninut qinersinissamut atuuttumik piffissami ikaarsaariarfimmiinnaanngitsoq ataavartumilli.

Sumiiffiit sinniisuutitaqarnerata attatiinnarneqarnissaa illersorlugu akerlilersorlugu tunngavilersuisoqarsinnaavoq. Ataatsimiititaliap maluginiarsimavaa sumiiffiit sinniisuutitaqarneratigut ilaatigut qularnaarneqarsinnaammat kommunerujussuarmi najukkani ataasiakkaani pissutsinik ilisimasalinnik kommunalbestyrelsimi ilaasortaqaarnissaa aamma najukkami pineqartumi pi-sortatigoortunik pisoqartillugu kommunalbestyrelsinit sinniisaasinnaasunik. Peqatigitillugu

¹ Aqqissuusseqqinnissaq pillugu Inatsisartut Ataatsimiititaliarigallagaata UPA2007/27-imut isumaliutissiissutaa takuuk.

taamatutaaq tunngavilersuutigineqarsinnaavoq sumiiffiit sinniisuutitaqarneratigut kommunimi tamarmi innuttaasut periarfissinneqarmata kommunalbestyrelsimut ilaasortamut naminneq saaffiginninnissaminut isumaqarunik pissutsinik iluarsisoqartariaqartoq kommunalbestyrelsip ilisimasariaqagaanik. Qularnanngitsumik qinersisartut tamanna orniginartinnerussavaat kommunalbestyrelsimut ilaasortanut sumiiffimmi najugaqanngitsumut sianernerumut allannermulluunniit sanilliullugu. Taamatutaaq tunngavilersuutigineqarsinnaavoq taamatut aaq-qissuussinikkut sumiiffiit ataasiakkaat kommunalbestyrelsimi sunniuteqarsinnaanerata qularnaartarmagu. Tunngavilersuutigineqartorli kingulleq qanoq ilumoortiginersoq aamma oqalligineqarsinnaavoq. Aaqqissuussinikkut sumiiffiit ataasiakkaat periarfissinneqarput ”uummammiuminnik saqqummiussinissaminut”, kisiannili tamanna qularnaarinngilaq kommunalbestyrelsimi amerlanerussuteqartunit taperserneqarnissanut. Akerlianik annilaangatigineqarsinnaavoq aaqqissuussinikkut kommunalbestyrelsimut ilaasortat tamarmik misigisimalersinnaammata sumiiffiit namminneq aggerfimmik sinniisaattut, pissutsillu taamaalerpata sumiiffiit sinniisaat akuttunngitsumik ikinnerussuteqartartussaapput. Tamannarpiarlu kommuneqarnikkut aaqqissuusseqqinneq iluatsissappat pissutsit ilagaat aaqqissuussinermut *akerliu-sutut* oqaatigineqarsinnaasoq, tamatumani pingaaruteqarmat kommunip ataasiutut kommunimi tamarmi misigineqarnissaa, taamatullu aamma kommunalbestyrelsimut ilaasortat pingitsoqaratik kommunimi *tamarmi* innuttaasut soqutigisaannik isumaginnittussatut misigisimanissaat. Tassunga aamma ilanngunneqassaaq aaqqissuussinikkut pissutsit imatut inerneqarsinnaammata qinigassanngortittoq ikittuinnarnik taaneqaraluarluni kommunalbestyrelsimut ilaasortanngornera allat qinigaanerugaluarlutik isinngitsoortut, taamatullu aamma kinguneqarsinnaalluni kommunalbestyrelsimut ilaasortaataqarneq eqqarsaatigalugu kommunimi tamarmiusumi partiit akornanni qinersisit agguataarsimanerata ersiutaannginneranik. Tamanna innuttaasut oqartussaaqataanerat eqqarsaatigalugu ajornartorsiutitut misigineqarsinnaavoq.

Taamaalilluni sumiiffiit sinniisuutitaqarnerat iluaquteqarlunilu ajoquteqarsinnaavoq, taamaalilluni aamma tupaallaatigineqarsinnaanani kommunini Inatsisartunilu partiit akornanni apeqqut assigiinngitsunik isumaqarfigineqarmat.

Sumiiffiit sinniisuutitaqarnerat ingerlatiinnarneqassappat taava aamma sumiiffimmit sinnisoq kommunimi sumiiffimmi allanut nuqqat qinigaanerminik annaasaqartassanersoq ilanngullugu isummerfigineqartariaqassaaq.

Soorlu Naalakkersuisut siunnersuummini taamak iliornissamik siunertaqartut, sumiiffiup sinniisuutitaqarneranik ingerlatsiinnarnissaaq Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut IA-meersut Siumumeersullu kissaatigaat. Taamaakkaluartoq sumiiffiup sinniisaata kommunerujussuup iluani illoqarfimmut allamut nuunnermigut ilaasortaanerminik annaasaqarnissa amerlanerussutilinnit pineqartunit kissaatigineqanngilaq. Amerlanerussuteqartut tamanna naaper-torlugi allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussiput.

Sumiiffiup sinniisaata ingerlatinnarneqarnissaa ataatsimiititalimi ikinnerussuteqartunit Demokraatineersunit kissaatigineqanngilaq. Ikinnerussuteqartut pineqartut tamanna naapertorlugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussipput, tassungalu atatillugu ikinnerussuteqartut oqaaseqaataannik imaattumik saqqummiussipput:

Qinersisartut Demokraatit isumaat malillugu, partiinik inunnilluunniit ataasiakkaanik qinersinnaassapput, kisitsinerillu naammassippata kommunalbestyrelsi tassaassaaq partiinit ataasiakkaanik qinigaanerpaanikuusut. Assersuutigalugu Kommuneqarfik Sermersuumi Demokraatinik qinersimasut amerlassutsimikkut ilaasortanut pingasunut isertitsinissamut naammappata, taava Demokraatiniit qineqqusaartut qinigaanerpaajusimasut pingasut kommunalbestyrelsimut ilaasortanngussapput. Tamanna inuit oqartussaaqataaneranni iliuutsitut pisisissamisoornerpaatut isigaarput. Qinersivinni ilaasortat aallaavigalugit suleriaaseqaraanni, taava qinersivinni ilaasortat inissaqarnissaat peqqutaalluni, kommunalbestyrelsimut qinigaanerpaajunngitsut isernissaat pisinnaammat. Demokraatit isumaat malillugu tamanna inuit oqartussaaqataanerannut eqqortuliornerpaajunngilaq. Qinersivik ataatsimut isigalugu aqqis-suussinerup politikerit qinikkat eqqaasissavai, illoqarfimmit nunaqarfimmilluunniit aalajangersimasumit aallartitaannginnerannik, kisiannili kommunip tamarmiusup soqutigisai sulissutigisussaallugit aallartitaanerinik.

3.3. Najukkani siunnersuisoqatigiit.

Sumiiffimmit sinniisoqartarnermik aqqissuussinerup taarsiullugulu najukkami siunnersuisoqatigiinnik, nunaqarfinni aqutsisut assigalugit atuuffilinnik, pilersitsisoqassasoq Qaasuitsup Kommuniani kommunalbestyrelsip kaammattuutigaa. Aammattaaq sumiiffinni ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinnik kommunalbestyrelsip tungaanit pilersitsisinnaanerup periarfissaalernissaanik, taakkulu pisussaaffilerneqassasut piginnaatitaaffilerneqassasullu, ilaasortasullu atuuffimminnut tunngatillugu akissarsiaqartitaanissaat Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsip kaammattuutigaa.

Tamanna Kanukokamit taperserpeqarpoq. Sumiiffimmit aallartitaqarnermik aqqissuussinerup kommuniusimasunut taamaallaat atuutsinneqarnera, nunaqarfiillu ataatsimoorussamik aqutsisuinut tunngatillugu aqqissuussamik assingusumik pilersitsisoqannginnera, aalajangersimarपालाङ्गितुत Kanukokamit tikkuarneqarpoq. Nunaqarfiit ataasiakkaat taamaalillutik nunaqarfiit ataatsimoorussamik aqutsisuinut sumiiffimmit aallartitaqarnissaq isumannaarneqanngilaq. Kanukokap taamatuttaaq uparuarpa killormut iliornerut isikkoqarsinnaammat nunatsinni illoqarfiit nunaqarfittulli sunniuteqarsinnaatinneqassanngippata.

Kaammattuutit pineqartut akuereratarnissaannut, aqutsinerup inatsimmik akissarsiaqarnerlu pillugu nalunaarummik allannguinnissaq pisariaqassaaq.

Kommunini iluarsartuusseqqinnissamut atatillugu najukkani ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissaq Inatsisartunit isumaqatigiittunit 2007-imi itigartitsissutigineqarpoq (UKA 2007/50). Siunnersuummik suliarinninnermi Inatsisartut nangaassuteqarnerannut, pissutsit assigiinngitsut pissutaaqataapput:

- Siunnersuutip nassataraa, Kommunalbestyrelsit killilerneqanngitsumik amerlassusilinnik najukkani ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinnaanissamut, ilaasortallu akissarsiaqartissallugit pisinnaatitaaffeqalissapput.
- Siunnersuutip nassataraa, kommunalbestyrelsit nammineerlutik najukkani ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinni ilaasortaasussanik toqqaasinnaalernerat. Taamaalillunilu najukkani siunnersuisoqatigiit katitigaanerannik aalajangiiniarnermi najukkani qinersitsinissaq pisariaqarani.
- Kommunalbestyrelimut ilaasortat, kommunalbestyrelsip nammineq pilersitaanni namminerlu ilaasortanik inuttalissallugit periarfissaqarfigisaanni, najukkani ataasiakkaani siunnersuisoqatigiinni ilaasortaanermi akissarsiaqartitaaneq siunnersuummi mattunneqanngilaq.
- Kommunini aqutsinermut inatsimmi siunnersuisoqatigiinnik nævninillu aamma najukkani siunnersuisoqatigiinnik aalajangiisartutullu ataatsimiititalianik pilersitsinissaq akissarsiaqanngitsunilli siusinnerusukkullui tunngavissaqareerpoq.
- Siunnersuut allaffissornikkut ileqqaarnissamik, qinikkanullu aningaasartuutinik ileqqaarnissaq ilanngullugu, kommunini iluarsartuusseqqinnermi isumannaarinninnissamut tunngaviusumik siunertaanut naapertuutinnigillat.
- Aaqqissuusaanermtu Ataatsimiititaliap nunaqarfiit aqutsisuinik atorunnaarsitsinissamik siunnersuutaanut ataqatigiisillugu siunnersuut isigineqassaaq.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Naalakkersuisut qinnuigisimavaat qulaani allassimasut oqaaseqaateqaqqullugit. Naalakkersuisut akipput Naalakkersuisut pissutsit Inatsisartuni 2007-imi saqqummiunneqartut tunngaviatigut isumaqatigigaat. Tamatuma kingorna Naalakkersuisut kommuninik Kanukokamillu oqaloqateqartarnerminni immikkut ataatsimiititalianut aqutsinermut inatsimmi § 31, imm. 3 naapertorlugu kommunalbestyrelsip pilersissinnaasaanut ilaasortanik kommunit aningaasarsiaqartitsinnaaneranant periarfissap nalilersornissaanut piareersimallutik nalunaarsimapput.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap Naalakkersuisut qinnuigisimavaat ilisimatitsissutigeqqullugu Naalakkersuisut sutigut periarfissaqarsorineraat kommunini qinikkanut aningaasartuutit tamarmiusut qaffanneqannginnissaannut, aalajangerneqassagaluarpat kommunalbestyrelsit periarfissaqassasut najukkani siunnersuisoqatigiinnik assigisaannilluunniit aningaasarsiaqarsinnaasunik ilaasortalinnik pilersitsinnaassasut.

Apeqqummut atatillugu oqaatigineqassaaq 2013-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliami suliarineqarneranut atugassatut akissumminni Naalakkersuisut ilisimatitsissutigimmassuk kommuneqarnikkut iluarsaaqqinneq (suli) siunertarineqartutut allaffissornermut sipaaruteqarnernik kinguneqarsimanngitsoq, akerlianillu kommunit allaffissornermut aningaasartuutaat annertuseriarsimasut. Kommunit kattussuutinninneranni ukiumi kingullermi kommunit allaffissornermut aningaasartuutaat katillugit 505 mio. kr.-isimapput. 2012-imut allaffissornermut aningaasartuutissatut missingersuutigineqartut 550 mio. kr.-iupput.

Naalakkersuisut akipput najukkani siunnersuisoqatigiinnut assigisaannulluunniit ilaasortaanermit aningaasarsiat qummut killilerneqarsinnaanerat isumaliutigineqarsinnaasoq. Taamaaliortoqassappat aqutsinermit inatsisit aningaasarsiaqartitsinermullu nalunaarut allannngortittariaqassapput.

Naalakkersuisut taamatuttaaq periarfissatut tikkuarpaat aningaasarsiaqartitsineq iluarsineqarsinnaasoq qinikkanut aningaasartuutigineqarsinnaasut ataatsimut qummut killilerneqarnerisigut, najukkani siunnersuisoqatigiinnut assigisaannullu ilaasortaanermit aningaasarsiaqartineqarneq pisassalluni kommunalbestyrelsimut kommuninilu ataatsimiititalianut allanut ilaasortat aningaasarsiaasa iluarsineqartarnerisigut.

Periarfissaq Naalakkersuisut akissumminni eqqaanngisaat tassaavoq kommunalbestyrelsimut ilaasortat ikilisinneqarsinnaanerat.

Najukkani siunnersuisoqatigiinnit pilersitsisoqarsinnaanissaanik siunnersuummik kingullermik Inatsisartunut saqqummiussisoqarpoq 2008-mi ukiakkut ataatsimiinnermut 2008². Aaq-qissuusseqqinnissaq pillugu Inatsisartut ataatsimiititaliarigallagaata taamanikkut tamanna pillugu ilaatigut ima oqaaseqarpoq:

”UKA 2007/30-ip aamma UKA 2007/50-ip suliarineqarneranni kommunerujussuanngortussani kommunalbestyrelsini kommunit maanna atuuttut ilaasortaqaarnissaat qulakkeerneqassasoq ataatsimiititaliap isumaqatigiittup kissaatigivaa, aamma nunaqarfinni aqutsisut ilaasortai affaannangorlugilluunniit attatiinnarnissaat (soorlu “Nu-naqarfinni ataatsimut aqutsisunik” pilersitsinikkut, taakku tassaassapput sumiiffiup iluani nunaqarfinni marlunni amerlanerusuniluunniit nunaqarfinni siulersuisut).

Naalakkersuisut taama siunertaqarsimanngikkaluarput, taamaattorli Ataatsimiititaliap inassuteqaataanut Inatsisartut akuersaarput.

² UKA 2008/61: Kommunit aqunneqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisissaannut siunnersuut

Nunaqarfinni aqutsisut attatiinnarneqarnerisigut kommunillu atuuttut kommunalbestyrelsinnngortussanilu ilaasortaataitaqarnissaat qulakkeerneratigut sumiiffinni siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissamut tunngavissaqanngitsoq Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq, Naalakkersuisullu tamanna pillugu siunnersuutaata itigartinneqarnissaa innersuussutigalugu.

Taamaalillutik Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup sumiiffinni inuit qinigaasa ullumikkutut ilisimasatta ikililerlugit attatiinnarneqarnissaat piumasarivaa. Taamaalilluni inuit qinigaasa ataatsimut amerlassusaasa ikilernerisigut kommunit pillugit aaqqissuusseqqinnermi siunertaasut pingaarnepaat ilaat sipaarniutit periarfissaalissapput.

Taamaattorli inatsisissatut siunnersuummi maanna saqqummiunneqartumi kapitali ataaseq (Kapitali 7) kommunalbestyrelsit tunngaviatigut killeqanngitsumik amerlassusilinnik sumiiffinni siunnersuisoqatigiinnik pilersitsisinnaanissaannut periarfissivoq, taakkulu tamarmik tallimanik akissarsiaqartitaasunik ilaasortaqaassapput. Sumiiffinni siunnersuisoqatigiit tamakku "sumiiffinni suliaasaatit" pillugit aalajangiisinnaallutillu sumiiffinni pissutsit pillugit kommunalbestyrelsimut oqaaseqaateqarsinaallutillu innersuussuteqarsinnaapput.

Nunaqarfinni siulersuisut attatiinnarneqarnerisigut kommunillu pioreersut kommunalbestyrelsissani sinniisoqarsoqarnissaasa isumannaarneqarnerisigut sumiiffinni siunnersuisoqatigiit pilersinneqarnissaannut pisarialimmik tunngavissamik suli nasassaqaqanngitsoq Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Tamatumanittaaq sumiiffinni soqutigisat pillugit peqataatitsinissamut kommunalbestyrelsit allatigut – akikinnerusumillu – periarfissaqarnerat taasariaqarpoq.

Sumiiffinni siunnersuisoqatigiit pilersinneqarnissaannut periarfissaq killilerneqaraluarpalluunniit kommunini maanna piusuni tamani sumiiffinni siunnersuisoqatigiinnik ataasiinnarmik pilersitsisoqarsinnaalerluni, kajumissaatisianut aningaasartuutissat taakkuinnaat ataatsimut 6,5 mio. kr.-t missaanni naleqassapput. Tassunga siunner-suisoqatigiit allaffissornikkut kiffartuunneqarnerannut aningaasartuutit, ininut aamma qarasaasiaqarnermut assigisaannullu aningaasartuutit ilanngunneqassapput.

Kommunik aaqqissuusseqqinnermi sipaarutissatut siunniunneqartut aalajangiisumaannarneqarnissaat Ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

Taamaattumik Naalackersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussissasut Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup kaammattuutigaa, taamaalillutik kommunalbestyrelsit sumiiffinni siunnersuisoqatigiinnik pilersitsinissamut periarfissamik tunineqanngillat.”

Naalackersuisut 2013-imi upernaakkut ataatsimiinnermi kommuninik aqutsineq pillugu Inatsisartut inatsisaannik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinissartik siunertarigaat, Naalackersuisut paasissutissiissutiginiikuuaat. Naalackersuisut inatsisissatut siunnersuummik qanoq ilusiliinissamik isumaliutiminnut Sumiiffiit Siunnersuisoqatigiiviniq pilersitsininaanissamik kissaatit ilanngutissagaat, Inatsisinut Ataatsimiititaliamit Naalackersuisut kaammattorneqarput, kiisalu – kissaatit pineqartut Naalackersuisunit taperserneqarnissaat piareersimaffigineqarpat – qanoq Sumiiffiit Siunnersuisoqatigiiviniq aaqquissuussinerup pilersinneqaratarsinnaasup pitsaanerpaamik ilusilerneqarnissaa aningaasalersorneqarnissaalu isummersorfigequllugu.

3.4. Innuttaasut nunatta avataani najugaqarallartut qinersinnaatitaanerit qinigaasinnaanerallu.

Naalackersuisut saqqummiussissummini ilaatigut oqaatigaat:

*“Siunnersuut naapertorlugu inuit aalajangersimanagerusut - ilinniartut, napparsimavinni uninngasut il.il. - nunatta avataani najugaqalerallarsimasut taakkulu aap-
parisaat kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut aamma ilagiit sinniisaannut qinersinerni taasisinnaanissaminnut periarfissinneqassallutik.*

Tusarniaanerup kingorna apeqqutigineqarpoq nalinginnaasumik tamat oqartussaaqataaneranni tunngaviusut akuerisaasut naapertorlugit aamma qulakkeerneqassasoq taakkua inuit pineqartut qinersinermut qinigassanngortissinnaanissaat. Inatsisartuni 2010-mi suliarinninnermi apeqqut tamanna qaqinneqanngilaq. Siunnersuut taama isikkoqartillugu inuit taakku § 2-mi pineqartut taamaallaat taasisinnaanissamut periarfissinneqassapput kisiannili qinersinermut qinigassanngortissinnaanissatik. Tamat oqartussaaqataaneranni tunngaviusut nalinginnaasumik akuerisaavoq qinersinermut qinersinnaatitaagaanni aamma qinersinermut qinigassanngortissinnaanissaq.”

Inatsisinut Ataatsimiititaliap tassunga atatillugu oqaatigissavaa UPA2010/141 (Kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut ilagiillu sinniisaannut qinersisarnerit pillugit inatsit pillugu Naalackersuisut allannguutissamik siunnersuuteqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni § 2 Inatsisartut inatsisaanni Kalaallit Nunaanni Inatsisartunut qinersisarneq pillugu inatsisip assinganik aalajangersagaqaleqqullugu) pillugu ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaani aallaviulluinnarsimammat kommunimut qinigassanngortissinnaanerup kommunimut qinersinnaatitaaneq malissagaa, taa-

maattumillu Inatsisartunut qinersisarneq pillugu inatsisartut inatsisaanni § 2-mut naapertuut-tumik aalajangersakkamik ilanngussineq innuttaasut nunatta avataani najugaqarallartut eqqar-saatigalugit taasisinnaatitsiliinnarani kisianni aamma qinigaatitsisinnaalissasoq pissutsit aala-jangersakkamut ilaatinneqartut pissutigalugit.

Taamatut eqqarsarnartoqartitsigaluarluni ataatsimiititaliap siunnersuutip akuersissutigineqar-nissaa inassutigaa Inatsisartullu taamatut inassuteqarneq malillugu. UPA 2010/141-mut isu-maliutissiissut isumaliutissiissummut matumunnga ilanngussatut 3-tut ilanngunneqarpoq.

Tamanna tunngavigalugu Inatsisinut Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup allannguutissa-tut siunnersuut saqqummiuppaa, taamaalilluni § 5-imi qinigaasinnaaneq pillugu aalajan-gersakkamut inuit § 2 naapertorlugu qinersisinnaatitaasut aamma ilaasussanngorlugit.

Inatsisinut Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup **allannguutissatut siunnersuut saqqummiuppaa**. Tama-tuma saniatigut amerlanerussuteqartut IA-meersut aamma Siumumeersut kiisalu ikinnerussu-teqartut Demokraatineersut **tapiliussamik allannguutissatut siunnersuutit tamarmik im-mikkut saqqummiuppaat**.

Taamak oqaaseqarluni Inatsisinut Ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortip-paa.

Isak Hammond,
Siulittaasoq
Inuit Ataqatigiit

Justus Hansen
Demokraatit

Doris Jakobsen
Siumut

Harald Bianco
Inuit Ataqatigiit

Kristian Jeremiassen
Siumut